

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวางแผนพัฒนาเทศบาล

อภิชาติ วงศ์แก้ว (2528) ได้เขียนถึง หลักการและระบบการวางแผนพัฒนาเทศบาล
แนวใหม่ (New Municipal Planning System) ว่า

แผนพัฒนา คือ เอกสารเกี่ยวกับการดำเนินงานพัฒนาในอนาคตของหน่วยงาน ซึ่ง
ผู้บริหารได้จัดทำขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทาง ทำให้งานบรรลุถึงจุดหมาย
ที่ได้กำหนดเอาไว้ล่วงหน้า นอกจากนี้ แผนพัฒนาช่วยให้ผู้บริหารทำงานนั้นอย่างมีทิศทางได้ผล
เป็นปึกแผ่น ประหยัดความเสี่ยงเปล่าทางด้านทรัพยากร ตลอดจนเวลาอันอาจเกิดขึ้นได้จากการทำงาน
อย่างไม่เป็นแผน เพราะผู้บริหารสามารถพิจารณาจัดทรัพยากรที่จะหามาได้ในช่วงระยะเวลา
ข้างหน้าและจัดสรรใช้งบประมาณอย่างมีสัดส่วนและอย่างต่อเนื่อง ฉะนั้นการพัฒนามิใช่ทำงาน
ตามหลังปัญหาแต่อย่างเดียว แต่การพัฒนาจะต้องคาดคะเนถึงปัญหาที่จะเกิดขึ้นข้างหน้า และ
หาทางป้องกันไว้ก่อน นอกจากนี้ แผนพัฒนายังเป็นเครื่องมือจัดระบบแผนงานและโครงการ
ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องให้สอดคล้องและประสานกัน

ฉะนั้น การวางแผนพัฒนาเพื่อที่จะให้ได้แผนพัฒนาที่ดี จะต้องเป็นแผนพัฒนาที่มีคุณภาพ
อาศัยวิธีการอันเหมาะสมและผู้จัดทำที่มีความสามารถที่เหมาะสมกับระบบที่ได้คิดขึ้นมา และการ
ทำแผนพัฒนาจะต้องขึ้นอยู่กับความสามารถเป็นไปได้ และหน้าที่ที่เทศบาลต้องรับผิดชอบในแง่ของ
กฎหมายและความสามารถด้วย

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในหน้าที่ของเทศบาล (กระทรวงมหาดไทย, สำนักงาน
พัฒนาเมือง, 2531) รัฐบาลกลางเป็นผู้คุมอำนาจนโยบาย ทรัพยากรและมีองค์กรที่เป็นผู้ดำเนิน
กิจกรรมหลักในส่วนภูมิภาคทั้งสิ้น เทศบาลเป็นส่วนประกอบส่วนหนึ่งเท่านั้น มีทรัพยากรที่สามารถ

นำมาดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ อย่างจำกัด แต่เทศบาลเป็นองค์ประกอบที่มีความหมายมาก เพราะเทศบาลเป็นองค์กรตัวแทนของท้องถิ่นตามทฤษฎีการปกครองตนเอง ดังนั้น เทศบาลจึงน่าจะมีทรัพยากรที่จะทำหน้าที่เป็น "ตัวเสริม" ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของเมืองได้มากยิ่งขึ้น

ฉะนั้น เทศบาลในฐานะที่เป็นองค์กรตัวแทนรักษาผลประโยชน์ของท้องถิ่น ควรจะมีสิทธิที่จะคิดถึงประโยชน์ของตนเอง และอนาคตของชุมชนของตนเองว่า ควรจะพัฒนาไปในทิศทางใด จึงจะเกิดความพอใจมากที่สุด

"การพัฒนาเศรษฐกิจ" หมายถึง การทำให้เศรษฐกิจของเทศบาลขยายตัว เจริญเติบโต ทั้งในแง่ของโครงสร้าง กิจกรรม และมูลค่าเพิ่ม เพื่อที่จะทำให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีงานทำมากขึ้น การวางแผนพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจของเทศบาลจะมีความเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับการวางแผนพัฒนาทางด้านอื่นของเทศบาลด้วย ได้แก่ ด้านกายภาพและสิ่งแวดล้อม หรือการพัฒนาสังคม เช่น การใช้ประโยชน์ที่ดิน การให้บริการสาธารณะ เป็นต้น แผนพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจจะเป็นตัวกำหนดได้ว่า เทศบาลจะสามารถควบคุมการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ การกำหนดระดับ และทิศทางการพัฒนาในอนาคตได้อย่างไร

ส่วน "การพัฒนาสังคม" หมายถึง การส่งเสริมให้ประชาชนในเทศบาลมีคุณภาพ หรือมาตรฐานการครองชีพที่สูงขึ้น สะดวกและสบายยิ่งขึ้น การวางแผนพัฒนาทางสังคม มีความมุ่งหมายเพื่อจะจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับก่อให้เกิดการพัฒนาทางสังคมขึ้น โครงสร้างทางสังคมนี้จะครอบคลุมถึงทางด้านประชากร การวางแผนเพื่อการศึกษา สุขภาพอนามัย ที่อยู่อาศัย การพัฒนาชุมชน การสวัสดิการและโครงสร้างรายได้ต่าง ๆ

ความสำคัญของเมืองชายแดน

ตามหลักพื้นฐานของกฎหมายระหว่างประเทศนั้น ดินแดนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของความเป็นรัฐ และภายในอาณาเขตล้อมรอบแห่งดินแดนนั้น รัฐสามารถใช้อธิปไตยได้อย่างเต็มที่ แนวเส้นล้อมรอบดินแดนดังกล่าว ซึ่งแยกดินแดนของประเทศหนึ่งออกจากดินแดนของอีกประเทศหนึ่ง หรือดินแดนที่ไม่มีเจ้าของ เรียกกันว่า "เส้นเขตแดน" หรือ "แนวพรมแดน"

ซึ่งตรงกับคำว่า "boundary line" และโดยปกติรัฐมีเขตแดนและบูรณภาพเหนือดินแดนของตน ทั้งทางบก ทางน้ำและทางอากาศ

สำหรับการแบ่งเขตแดนทางบกในทางปฏิบัติมักจะใช้ ภูเขาหรือแม่น้ำเป็นเส้นเขตแดน ธรรมชาติ เช่น

- เทือกเขาพนมดงรัก พนมพระ พนมฉัตร เป็นเส้นเขตแดนระหว่างไทยกับกัมพูชา
- แม่น้ำโขง เป็นเส้นเขตแดนระหว่างไทยกับลาวทางด้านอีสาน เป็นต้น

เส้นเขตแดนธรรมชาตินี้หากไม่มีสัญญาหรือความตกลงเป็นอย่างอื่น ให้อธิสันปันน้ำของ ภูเขา (watershed) หรือเส้นกึ่งกลางน้ำลิกของแม่น้ำที่ใช้เรือเดินได้ (thalweg) หรือใช้ เส้นกึ่งกลางลำแม่น้ำในกรณีที่ใช้เดินเรือไม่ได้ ส่วนในบริเวณที่ราบ ก็อาศัยเส้นตรงที่ลากเชื่อม ระหว่างจุดต่าง ๆ โดยมีเครื่องหมาย เช่น หลักหิน หรือสิ่งถาวรอื่น ๆ ในภูมิประเทศเป็นเครื่อง กำหนด หลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นหลักสากล ซึ่งได้รับความยินยอมเห็นชอบจากนานาประเทศแล้ว (สมพงษ์ ชูมาก, 2533) การบริหารและการปกครองเมืองชายแดน ในบางครั้งอาจมีปัญหา เรื่องการกำหนดแนวเขตแดนที่แน่นอนได้ แม้จะมีสนธิสัญญากำหนดพรมแดนในบางครั้งก็มิใช่ว่าจะ สามารถแก้ปัญหาได้ทั้งหมด หากปรากฏว่าพฤติกรรมแสดงออกของรัฐ แม้จะโดยการนิ่งเฉย ก็ตามและการนิ่งเฉยนั้นได้กระทำติดต่อกันเป็นเวลานานหลายปี ก็จะเป็นลักษณะของการยอมรับ โดยปริยาย (Acquiescence) ดังเช่น กรณีตัวอย่างเขาพระวิหาร ซึ่งประเทศไทยต้องแพ้คดีใน ข้อกฎหมายนี้ (ประสิทธิ์ เอกบุตร, 2533)

ปัญหาเขตแดน เป็นปัญหาหนึ่งที่สามารถก่อให้เกิด การโต้แย้งกันอย่างรุนแรงได้ โดยเฉพาะในกรณีที่รัฐเคยเป็นอาณานิคมมาก่อน ในเชิงเดียวกัน แรงกดดันจากลัทธิอาณานิคมต่อ เสถียรภาพทางด้านชายแดน ก็อาจก่อให้เกิดความไม่แน่นอนขึ้นในกระบวนการสร้างชาติของรัฐ ที่มีได้ตกเป็นอาณานิคมด้วย

ประเทศไทยได้ตกอยู่ภายใต้ปรากฏการณ์ดังกล่าวข้างต้นด้วยแม้ว่าไม่เคยเป็นอาณานิคม ของชาติใด แต่ก็มิได้พ้นจากแรงกดดันในเรื่องนี้ โดยเฉพาะในช่วงศตวรรษที่ 19 และ 20 การที่ ประเทศเพื่อนบ้านของไทย เช่น ลาว พม่า กัมพูชา และมาเลเซีย ได้ตกไปเป็นอาณานิคมได้ก่อ

ให้มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมาก ซึ่งมีผลกระทบต่อปัญหาเรื่องดินแดน โดยเฉพาะในแง่เขตแดน และสนธิสัญญาที่ไม่เสมอภาคต่าง ๆ อันเป็นผลถึงการกำหนดเขตแดนของประเทศไทยเองด้วย

ความมั่นคงของชาติ ซึ่งครอบคลุมไปถึง เอกราช ความอยู่รอด สถานภาพ และความสงบของประเทศ ทั้งนี้ต้องพิจารณาทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศ นั้น การพัฒนาเมืองชายแดนให้มีเสถียรภาพที่มั่นคง ก็ย่อมจะเกิดความมั่นคงต่อประเทศชาติโดยส่วนรวมด้วย เพราะฉะนั้น สถานการณ์และปัญหาใด ๆ อันเกิดจากพรมแดนทั้งหมดจึงควรจะได้รับ การพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ กันทุกประเด็นไป (ชัยโชค จุลศิริวงศ์, 2533)

สำหรับปัญหาเขตแดนต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมาจนถึงทุกวันนี้ มีสาเหตุสืบเนื่องมาจากการ ปักปันเขตแดน ซึ่งได้ทำกันมาแต่ในอดีต ระหว่างประเทศมหาอำนาจจักรวรรดินิยม (โดยเฉพาะ อย่างยิ่งฝรั่งเศสกับอังกฤษ) กับประเทศไทยที่ได้เป็นไปตามหลักสากลและหลักแห่งความยุติธรรม และมิได้เป็นไปตามหลักความเสมอภาคของรัฐ เพราะสามารถกล่าวได้ว่าประเทศมหาอำนาจ จักรวรรดินิยมเป็นผู้กระทำแต่ฝ่ายเดียว ส่วนประเทศไทยตกอยู่ในภาวะจำยอม ทั้งนี้เพื่อที่จะรักษา เอกราชและอธิปไตยของประเทศไว้ ต่อมาเมื่อประเทศเพื่อนบ้านของเราได้รับเอกราช จึงได้รับการ สืบสิทธิในสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศที่ประเทศแม่ได้ทำไว้ (สมบูรณ์ เสงี่ยมบุตร, 2533) รัฐบาลไทยก็ได้พยายามหาทางเจรจากับประเทศเพื่อนบ้านเหล่านี้เรื่อยมาเพื่อแก้ไขข้อ เสียดเปรียบและความไม่เป็นธรรมเกี่ยวกับเขตแดน แต่รัฐบาลของประเทศเพื่อนบ้านทางด้าน อินโดจีนมิได้กระตือรือร้นที่จะตอบสนองความต้องการของฝ่ายไทย ดังนั้นเรื่องนี้รัฐบาลไทยจะต้อง พยายามต่อไป (สมพงษ์ ชูมาก, 2533)

พื้นที่ของชุมชนเมือง ที่มีขอบเขตติดต่อกับเขตพรมแดนของประเทศที่มีลัทธิการปกครอง ต่างกัน ย่อมมีทั้งข้อได้เปรียบและเสียเปรียบในด้านที่ตั้ง อันจะเกิดจากปัญหาด้านความมั่นคง ของประเทศเป็นสำคัญ ซึ่งจะเป็นปัญหาและข้อจำกัดในการวางแผนพัฒนาชุมชนชายแดนที่สำคัญ ประการหนึ่ง ปัญหาเหล่านี้เกิดจาก

- 1) การดำเนินการด้านการเมืองภายในประเทศ
- 2) การดำเนินการด้านการเมืองภายนอกประเทศ
- 3) สถานการณ์ทางการเมืองของประเทศเพื่อนบ้าน
- 4) การดำเนินการด้านเศรษฐกิจภายในประเทศ

นอกจากนี้สภาพบริเวณชายแดนเกือบทุกพื้นที่ จะมีสภาพภูมิประเทศเป็นเขตทุรกันดาร ยากแก่การเข้าถึงของเจ้าหน้าที่ จึงมักจะถูกใช้เป็นที่หลบซ่อนและแสวงประโยชน์ รวมถึงการค้าเนิ่นการเคลื่อนไหวของกลุ่มคนหรือขบวนการผิดกฎหมาย รวมถึงขบวนการก่อการร้ายหรือกบฏ ทั้งที่มีเป้าหมายดำเนินการต่อประเทศไทย และต่อประเทศเพื่อนบ้าน

อีกปัญหาที่เกิดขึ้นบริเวณชายแดน คือ ปัญหาชนกลุ่มน้อยที่มีปัญหาในเรื่องของเชื้อชาติ วัฒนธรรม และภาษา ปัญหาการลักลอบเข้าเมืองข่มขืนผิดกฎหมาย รวมทั้งปัญหาผู้อพยพพลัดถิ่น

อย่างไรก็ตาม ปัญหาที่เกิดขึ้นบริเวณชายแดนในปัจจุบันได้ลดน้อยลง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงระบบการปกครอง และการเจรจาสันติภาพของประเทศไทยเพื่อนบ้านในแถบอินโดจีน บริเวณแนวชายแดนที่เป็นชุมชนก็ได้กลายมาเป็นตลาดการค้าชายแดนในหลาย ๆ พื้นที่ โดยเฉพาะชุมชนที่เป็นเทศบาลซึ่งมีทรัพยากรและความสามารถในการให้บริการก็จะเป็นศูนย์กลางการบริการของชุมชนโดยรอบ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายการกระจายความเจริญไปสู่ส่วนภูมิภาคของรัฐบาลต่อไป

ชุมชนชายแดน

Raj Bala และ Gopal Krishan (2524) ได้ศึกษาเรื่อง Urbanization in a Border Region : A Case study of India's Border Districts Adjoining Pakistan เมื่อปี พ.ศ. 2524 ได้กล่าวถึงลักษณะเฉพาะของชุมชนเมืองชายแดนไว้ว่าธรรมชาติและระดับความสำคัญของพรมแดนนานาชาติจะขึ้นอยู่กับอายุของพรมแดน ลักษณะภูมิภาคที่ถูกแบ่งแยกออกจากกันและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสอง Bala และ Krishan ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า การเจริญเติบโตของชุมชนเมืองบริเวณชายแดนนั้นจะขึ้นอยู่กับสถานการณ์ชายแดนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อประเทศทั้งสองมีความขัดแย้งกันแล้วจะทำให้มีนักลงทุนทางด้านอุตสาหกรรมใหม่ ๆ ไม่มีมั่นใจในความปลอดภัย ในทำนองเดียวกันนักธุรกิจการค้าบริการหรือแม้แต่การก่อสร้างอาคารบ้านเรือนบริเวณชายแดนก็จะชะงักลง ส่วนนักลงทุนเก่าแก่ที่มีกิจการอยู่ในบริเวณนั้นแล้วก็จะพยายามหาที่ตั้งแห่งใหม่ที่มีความปลอดภัยมากกว่า จึงส่งผลกระทบต่อให้เกิดการไหลเวียนของเงินทุนพร้อมกับการอพยพของผู้ใช้แรงงานออกจากพื้นที่ชายแดนนั้น กิจการต่าง ๆ ในเมืองจึงจะชะงักลงเพราะไม่สามารถจะขยายพื้นที่บริการ (Service Zones) เข้าไปยังบริเวณชายแดน

ของอีกประเทศหนึ่งได้ ลักษณะการทรุดตัวของชุมชนเมืองนั้น เมืองใหญ่จะทรุดตัวมากกว่า ชุมชนขนาดเล็ก และเมืองอุตสาหกรรม (Industrial Town) จะชวยตัวช้ากว่าเมืองการค้า (Trade Town) วิกฤติการณ์เกี่ยวกับชายแดนจะมีผลกระทบมากหรือน้อยนั้น จะขึ้นอยู่กับระยะทาง ห่างจากเขตแดน เมืองที่ตั้งอยู่ใกล้เขตแดนย่อมจะได้รับผลกระทบที่รุนแรงกว่าเมืองที่อยู่ในรัศมีที่ ไกลออกไป

Bala และ Krishan ได้สรุปผลจากการศึกษาดังนี้ว่า ภาวะความเป็นชุมชนเมืองใน บริเวณชายแดนจะชวยตัวช้าลงหลังจากที่มีการแบ่งแยกดินแดน เมืองที่อยู่ในรัศมีห่างจากเขตแดน ระหว่าง 40-100 กิโลเมตร จะได้รับการกระทบกระเทือนมากที่สุด และ เมืองที่มีขนาดใหญ่ จะได้รับผลกระทบโดยตรงมากกว่าเมืองที่มีขนาดเล็ก ความเสียหายทางเศรษฐกิจอันใหญ่หลวง ที่เกิดขึ้นอันสืบเนื่องมาจากปัญหาวิกฤติการณ์เขตแดน จะเกิดขึ้นกับพื้นที่ที่ได้รับการพัฒนาแล้วและมี ประชากรอาศัยอยู่อย่างหนาแน่น (ชุมชนเมือง) ส่วนวิกฤติการณ์ชายแดนนั้น จะมีความรุนแรงมากที่สุดที่ชุมชนเมืองที่อยู่ในรัศมีห่างจากเขตแดน 40 กิโลเมตร วิกฤติการณ์รุนแรงปานกลาง เกิดขึ้นในชุมชนที่ตั้งอยู่ในรัศมี 40-100 กิโลเมตร หรืออาจจะไกลออกไปกว่านี้อีกเล็กน้อย และ ยิ่งพบอีกว่า ชุมชนขนาดเล็กจะชวยตัวเร็วกว่าชุมชนขนาดใหญ่ เมืองการค้าชวยตัวเร็วกว่า เมืองอุตสาหกรรม เมืองที่มีฐานเศรษฐกิจหลักจากกิจการที่ให้บริการแก่ลูกค้าระดับท้องถิ่น ไกลเคียงอย่างกว้างขวาง จะมีฐานะที่มั่นคงกว่าเมืองที่มีฐานเศรษฐกิจจากลูกค้าที่อยู่ในภูมิภาค กว้างไกลออกไป

มนตรี สักดิ์เมือง (2527) ได้ทำการศึกษาและเสนอแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดิน ของชุมชนเมืองในสี่จังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาชุมชนเมืองยะลา โดยการศึกษาในระดับ ภูมิภาคได้พิจารณาถึงโครงสร้างทั่วไปของภูมิภาคในด้านภูมิศาสตร์ ลักษณะทางกายภาพ เศรษฐกิจ และประชากร ตลอดจนสังคมและวัฒนธรรม จากการศึกษาชี้ให้เห็นถึงเอกลักษณ์เฉพาะตัวของ ภูมิภาคนี้ 2 ประการด้วยกัน คือ ลักษณะเฉพาะทางด้านภูมิศาสตร์ที่เป็นภูมิประเทศที่เป็นพรหมแดน ติดต่อกับประเทศมาเลเซีย กับลักษณะพิเศษทางสังคมที่เป็นภูมิภาคที่มีประชากรนับถือศาสนาอิสลาม เป็นชนกลุ่มใหญ่เหมือนกับประชากรในประเทศมาเลเซีย

ส่วนในระดับชุมชนนั้นได้เน้นถึงลักษณะการใช้ที่ดินเป็นหลัก ในที่สุดก็ได้เสนอถึงปัจจัยที่

ต้องคำนึงเพิ่มเติมในกระบวนการวางแผนสำหรับภูมิภาคนี้อีก 3 ประการคือ

- 1) การวางแผนภูมิภาคนี้จะต้องเอื้ออำนวยต่อการดำรงชีวิตที่ดีภายใต้วัฒนธรรมอิสลาม
- 2) จะต้องคำนึงถึงการแข่งขันเชิงพื้นที่กับภูมิภาคตอนเหนือของมาเลเซีย
- 3) จะต้องคำนึงถึงความมั่นคงของชาติ

และเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมาย มนตรีได้เสนอแนวทางการวางแผนการใช้ที่ดินในชุมชนเมืองยะลา โดยแยกออกเป็น 2 กลุ่มรูปแบบ คือ

- 1) รูปแบบการใช้ที่ดินโดยส่วนรวมนั้นก็คือให้คงรูปแบบตามที่ผังเมืองเดิมวางไว้ โดยให้มีกิจกรรมต่าง ๆ เหมือนกับชุมชนเมืองทั่วไป กลุ่มหนึ่ง
- 2) อีกกลุ่มหนึ่งนั้น เป็นรูปแบบการใช้ที่ดินเฉพาะชุมชนอิสลาม โดยได้เสนอแนะให้สงวนพื้นที่ส่วนหนึ่งในชุมชนเพื่อการบริการต่อการดำรงชีวิตภายใต้วัฒนธรรมอิสลามด้วยการเน้นโครงสร้างทางกายภาพและการบริการสังคม และให้มีการควบคุมไม่ให้มีกิจกรรมที่ขัดต่อบทบัญญัติทางศาสนาอิสลาม ซึ่งในการกำหนดพื้นที่ชุมชนอิสลามนั้นก็ด้วยการพิจารณาจากย่านที่มีชาวมุสลิมเกาะกลุ่มอาศัยอยู่อย่างหนาแน่นเป็นสำคัญ

อาแว มูหาคา (2528) ได้ทำการศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาเมืองชายแดนภาคใต้ : ศึกษากรณีเทศบาลตำบลสุโงโก-ลก จังหวัดนราธิวาส จากการศึกษาพบว่าลักษณะเฉพาะตัวเชิงภูมิศาสตร์ของเทศบาลตำบลสุโงโก-ลก มีตำแหน่งที่ตั้งในภูมิภาคที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศสหพันธรัฐมาเลเซีย มีลักษณะพิเศษทางด้านสังคมและวัฒนธรรม กล่าวคือ ภูมิภาคนี้เป็นที่อยู่อาศัยของประชากรที่มีลักษณะทางสังคม วัฒนธรรมที่แตกต่างกัน โดยมีประชากรที่นับถือศาสนาอิสลามเป็นชนกลุ่มใหญ่ของสังคม โดยชี้ให้เห็นว่า ชุมชนเทศบาลตำบลสุโงโก-ลก มีลักษณะการใช้ที่ดินที่พัฒนาขึ้นโดยเอกชนเป็นหลัก มีการขยายตัวทางด้านการบิน เติง เรืองรมย์ เป็นส่วนใหญ่โดยอาศัยความได้เปรียบในด้านที่ตั้ง ความแตกต่างด้านเศรษฐกิจระหว่างไทยกับมาเลเซีย ลักษณะทางด้านสังคม วัฒนธรรม ความปลอดภัยตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ดีต่อกัน และผู้วิจัยได้เสนอแนวทางการวางแผน โดยเน้นให้มีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติและวัฒนธรรมในบริเวณลุ่มน้ำโก-ลก เป็นส่วนประกอบ ส่วนชุมชนสุโงโก-ลกทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางด้านแหล่งบันเทิง เรืองรมย์ กิจกรรมกลางคืนและกิจกรรมการค้า และบริการที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยมีการควบคุมที่เหมาะสม

บังเอิญ เจริญสุข (2533) ได้ทำการศึกษาเพื่อวางนโยบายการพัฒนาเทศบาลเมือง นครพนม" ผลการศึกษาชี้ให้เห็นว่า ชุมชนเทศบาลเมืองนครพนมมีลักษณะการเจริญเติบโตมาจากในอดีตจากการตั้งฐานทัพอเมริกาในเขตเทศบาล เมื่ออเมริกาถอนทัพก็เริ่มซบเซาและเริ่มฟื้นตัว โดยอาศัยทรัพยากรที่มีอยู่เป็นฐานเศรษฐกิจในการพัฒนา และยังคงพึ่งพาจังหวัดใกล้เคียงและ กรุงเทพมหานครด้วย จากลักษณะเด่นของเมืองที่เป็นเมืองชายแดนสามารถวางแนวนโยบายการพัฒนา โดยการวางแผนการใช้ที่ดินของรูปแบบเมืองชายแดนที่เหมาะสม จากการจัดลำดับความสำคัญของปัญหา แล้วนำมาเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาต่อไป และเสนอแนะให้มีการปรับปรุงและพัฒนาเศรษฐกิจของเทศบาล โดยปรับปรุงและขยายแหล่งการค้าและบริการ ส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว และการกำหนดนโยบายขอเปิดพรมแดนไทยกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อการติดต่อค้าขายกันต่อไป